

Välfärdsplan 2026–2029

Godkänd av stadsfullmäktige xx.xx.xxxx § xx

Innehåll

Karleby stad främjar välbefinnandet	3
Ansvarsområdenas centrala roll i det välfärdsfrämjande arbetet	4
Idrottstjänster – en aktiv vardag och främjande av hälsan	4
Kultur-, biblioteks- och museitjänster – livskraft, delaktighet och psykiskt välbefinnande.....	4
Ungdomstjänster – rum för unga att växa, drömma och må bra.....	4
Småbarnspedagogik – trygg uppväxt och främjande av välbefinnande	4
Undervisningstjänster - kompetensutveckling och stödjande av välbefinnande	4
Trygg och trivsamt stadsmiljö	5
Matservice – hälsosam skol- och daghemsmat.....	5
Sysselsättningsstjänster – struktur i vardagen och stödjande av ekonomisk välfärd	5
Integrationstjänster – jämlikhet, delaktighet och känsla av trygghet.....	5
Syftet med välfärdsplanen	6
Kommunernas och välfärdsområdenas arbetsfördelning	7
Kommunens roll	7
Välfärdsområdets roll.....	7
Välfärdsplanens koppling till Karleby stadsstrategi och Mellersta Österbottens välfärdsområde Soites välfärdsplan.....	8
Välfärdsplanen sammanställer delplaner	9
Välfärdsplan för barn och unga	10
Barns och ungas uppväxtförhållanden och välbefinnande	11
Främjande av välbefinnande och samarbete kring barns och ungas tjänster	11
Välfärdsplan för äldre	15
Åldersvänlig kommun	16
Välbefinnande bland äldre i Karleby	16
Plan för förebyggande rusmedelsarbete	17
Kommunen som utförare av det förebyggande rusmedelsarbetet	18
Användning av rusmedel samt faktorer som skyddar respektive ökar risken i Karleby	18
Förebyggande rusmedelsarbete i Karleby	18

Delaktighetsprogram.....	19
Delaktighet	19
Varför är det viktigt att kommunerna och välfärdsområdena stärker den upplevda delaktigheten?	19
Läget vad gäller delaktigheten i Karleby	20
De viktigaste delaktighetsfrämjande metoderna i Karleby	20
Invånarnas delaktighet i utarbetandet av välfärdsplanen	21
Barnfullmäktige	21
Ungdomsfullmäktige	21
Äldre- och handikappråd	22
Öppen och anonym diskussion bland invånare.....	22
Välfärdsplanens insatsområden:	24
Hälsosamma levnadsvanor	24
Psykiskt välbefinnande	24
Trygg vardag.....	24
Delaktighet och gemenskap	24
Symboler och ikoner som används i välfärdsplanen	25
Barn och unga	26
Personer i arbetsför ålder	33
Äldre	37

Karleby stad främjar välbefinnandet

Stadens olika tjänster utgör en omfattande och sammanhängande helhet, vars syfte är att stärka invånarnas hälsa, delaktighet och säkerhet samt främja en smidig vardag. Främjandet av välbefinnandet syns både som konkreta tjänster och som förebyggande arbete som omfattar alla från småbarn till äldre.

Ansvarsområdenas centrala roll i det välfärdsfrämjande arbetet

Idrottstjänster – en aktiv vardag och främjande av hälsan

Idrottstjänsterna har en betydande roll som främjare av förebyggande välfärdsarbete. Idrottstjänsterna upprätthåller och utvecklar idrottsplatser, friluftsområden och friluftsleder som skapar förutsättningar för mångsidig fysisk aktivitet året runt. Idrottstjänsterna stöder aktivt föreningar och organisationer som ordnar idrottsverksamhet, samt erbjuder ledda motionsgrupper, evenemang och fritidsaktiviteter med låg tröskel för människor i alla åldrar.

- Fysisk aktivitet förebygger folksjukdomar och främjar funktionsförmågan.
- Möjligheten till fritidsaktiviteter stöder den psykiska hälsan och ger struktur åt vardagen.
- Idrottsplatser och -evenemang bidrar till ökad gemenskap och sociala möten.

Kultur-, biblioteks- och museitjänster – livskraft, delaktighet och psykiskt välbefinnande

Kultur-, biblioteks- och museitjänsterna erbjuder invånarna konstupplevelser, evenemang, utställningar och workshopar som berikar vardagen och stärker det psykiska välbefinnandet. I tjänsterna beaktas de behov olika åldersgrupper har från barn till äldre.

- Kultur främjar kreativitet, lärande och koncentrationsförmåga.
- Evenemang och gemensamma tillställningar främjar delaktighet och stärker samhörigheten.
- Kultur ökar stadens attraktivitet och kvarhållningskraft samt skapar en lokal särpräglad identitet.

Ungdomstjänster – rum för unga att växa, drömma och må bra

Ungdomstjänsterna erbjuder unga trygga mötesplatser, ledd verksamhet och stöd med låg tröskel i olika situationer i vardagen. Ungdomstjänsterna har en betydande roll i det förebyggande välfärdsarbetet.

Arbetsformer:

- Individuellt ungdomsarbete: vi stärker ungas självkännet och självkänsla
 - Uppsökande ungdomsarbete, patrullerande ungdomsarbete, Työtreeni-verksamhet, smågruppsverksamhet, Ankarverksamhet
- Kollektivt ungdomsarbete: vi stöder ungas växande till samhällsmedlemmar
 - Ungdomsgårdsarbete, skolungdomsarbete, KOHASU-verksamhet, verksamhet under loven
- Erfarenhetsbaserat ungdomsarbete: vi främjar ungdomskulturer och erbjuder upplevelser
 - Rockskolan, fadderklassverksamhet, evenemangsverksamhet, internationellt ungdomsarbete
- Framtidsbyggande ungdomsarbete: vi skapar möjligheter för unga och ungdomsarbetet
 - Navigatorverksamhet, ungdomsunderstöd, nätverksarbete, barnfullmäktige och ungdomsfullmäktige, intensifierat ungdomsarbete

Småbarnspedagogik – trygg uppväxt och främjande av välbefinnande

Högklassig småbarnspedagogik skapar en grund för barnets lärande, stabila uppväxt och positiva framtidstro. Verksamheten utgår från den nationella planen för småbarnspedagogik vars mål är att säkerställa högklassig småbarnspedagogik med lika villkor för alla barn.

- Småbarnspedagogiken stöder barnets övergripande utveckling, lärande och välbefinnande genom sensitiv växelverkan och en trygg vardag.
- Barnets individuella behov, styrkor och behov av stöd beaktas i den individuella planen för småbarnspedagogik.
- Lek, rörelse, utforskande och kreativa uttryckssätt främjar välbefinnandet.
- Samarbete med vårdnadshavarna stärker barnets trygghet, delaktighet och en smidig vardag.

Undervisningstjänster - kompetensutveckling och stödjande av välbefinnande

Undervisningstjänsterna erbjuder en trygg och uppmuntrande lärmiljö där barn och unga har lika möjligheter att lära sig och växa. Verksamheten stöder lärandet och det övergripande välbefinnandet. Undervisningstjänsterna utgör en central del av den grund som bygger upp välbefinnande och framtidskompetens i samhället.

- Undervisningen utvecklar basfärdigheter, kritiskt tänkande och färdigheter för livslångt lärande.
- Lika rätt till stöd och tidigt ingripande förebygger inlärningssvårigheter och marginalisering.
- Skolgemenskapen erbjuder sociala relationer och en trygg vardag som stöder psykisk hälsa.
- Samarbetet mellan hemmet och skolan stärker förutsättningarna för elevens välbefinnande och lärande.

Trygg och trivsamt stadsmiljö

Stadsmiljösektorn ansvarar för parker, trafikleder, den byggda miljön, underhållet och omgivningens säkerhet. Stadsmiljösektorns tjänster är centrala för en smidig vardag och invånarnas välbefinnande.

- Trivsamma utomhusområden och parker uppmuntrar till motion och rekreation.
- Säkra trafiklösningar gör det lättare för alla att ta sig fram, även för barn och äldre.
- Den byggda miljön påverkar den sociala tryggheten och invånarnas upplevda livskvalitet.
- Ekologiska lösningar stödjer hållbar utveckling och kommande generationers välbefinnande.

Matservice – hälsosam skol- och daghemsmat.

Stadens matservice tillagar mat för skolor, daghem och många andra enheter. Högklassig kost stöder lärande, växande och ork. Maten är en av hörnstenarna för välbefinnandet i vardagen, och genom stadens tjänster kommer tusentals invånare dagligen i kontakt med mat av god kvalitet.

- Regelbundna måltider strukturerar dagen och stärker välbefinnandet.
- Individuell specialkost beaktas.
- Matservice har en viktig roll i matfostran och hållbara val.

Sysselsättningstjänster – struktur i vardagen och stödande av ekonomisk välfärd

Sysselsättningstjänsterna hjälper arbetssökande att hitta en utbildnings- och karriärstig, erbjuder coaching, handledning och individuellt stöd samt samarbetar med företag och läroanstalter. Sysselsättningstjänsterna har en central roll i att främja välbefinnandet hos dem som är i en särskilt utsatt ställning på arbetsmarknaden.

- Arbetet stöder ekonomisk säkerhet och utkomst.
- Etablering i arbetslivet stärker delaktigheten, skapar struktur i vardagen och stöder den psykiska hälsan.
- Tjänster för unga och långtidsarbetslösa förebygger utslagning.

Integrationstjänster – jämlikhet, delaktighet och känsla av trygghet

Integrationstjänsterna bygger broar till ett mångkulturellt och öppet Karleby. Vi erbjuder invandrare handledning, rådgivning, språkutbildning och möjligheter att delta i livet i staden.

- Integration stärker etableringen i samhället och förebygger utslagning.
- Tjänsterna stöder familjernas vardag, barnens skolväg och övergången till arbetslivet.
- Målet är likvärdiga möjligheter och trygghetskänsla för alla.

Syftet med välfärdsplanen

Välfärdsplanen är ett utvecklingsprogram som tillämpar och preciserar stadsstrategin, och den utarbetas för varje fullmäktigeperiod. Välfärdsplanen ställer upp mål för välfärdsarbetet och integrerar perspektivet främjande av hälsa och välbefinnande i planeringen och ledningen av stadens verksamhet och ekonomi samt i beslutsfattandet. Målet är att stadens välfärdsarbete sammanlänkas till en fast del av stadens strategiska ledning. Främjandet av välfärd och hälsa är en omfattande uppgift och förutsätter förvaltningsövergripande samarbete mellan de olika sektorerna.

Kommunernas och välfärdsområdenas arbetsfördelning

Kommunerna och välfärdsområdena delar ansvaret för att främja invånarnas välfärd och hälsa. Ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster och räddningstjänster överfördes från kommunerna till välfärdsområdena vid ingången av 2023. Kommunerna behöll ansvaret för att främja invånarnas välfärd och hälsa.

Kommunens roll

Kommunen har en betydande roll i bland annat följande uppgifter:

Främjande av kunskap och kultur

- utbildning (småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesinriktad utbildning)
- fritt bildningsarbete
- konst-, kultur- och bibliotekstjänster
- idrottstjänster
- ungdomstjänster.

Utveckling av livsmiljön

- markpolitik
- vägnät, planläggning, trafik
- vattenförsörjning och avfallshantering
- miljöskydd
- byggnadstillsyn och bostadsförvaltning.

Främjande av livskraft

- dragningskraft
- förebyggande av arbetslöshet
- näringspolitik (företagsrådgivning, företagstomter, regional marknadsföring)
- integration.

Främjande av lokal identitet och demokrati

- mångsidiga möjligheter till delaktighet
- gemenskap
- medborgarorganisationers verksamhetsförutsättningar

- kommunikation och växelverkan
- invånarnas frivilliga verksamhet.

Välfärdsområdets roll

Välfärdsområdena är självstyrande områden som ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänster och räddningstjänster.

Socialvård

- socialt arbete, socialhandledning, social rehabilitering, familjevård, familjearbete, hemvård
- boendeservice, anstaltsvård, service för stödjande av rörligheten
- alkohol- och drogarbete, mentalvårdsarbete
- fostrings- och familjerådgivning, familjerättsliga tjänster
- funktionshinderservice
- förebyggande och kompletterande utkomststöd, social kreditgivning
- arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, stöd för närståendevård
- barnskydd, kuratorstjänster inom elevhälsan.

Hälso- och sjukvård

- hälsoundersökningar, rådgivningsbyråttjänster, skolhälsovård och studenthälsovård, elevhälsans psykologtjänster
- screening, öppen sjukvård, hemsjukvård
- medicinsk rehabilitering, mentalvårdsarbete, alkohol- och drogarbete
- mun- och tandvård
- hälso- och sjukvård för sjömän, företagshälsovård
- prehospital akutsjukvård, jourverksamhet
- sjukhusverksamhet/vårdavdelningsverksamhet
- undervisnings- och forskningsverksamhet.

Räddningsväsendet

- räddningsverksamhet, oljebekämpning, brandutredning
- varning av befolkningen, utfärdande av varningsmeddelanden, säkerhetskommunikation
- tillsynsverksamhet, kemikalietillsyn, handlednings- och rådgivningstjänster
- beredskap inför befolkningsskydd.

Välfärdsplanens koppling till Karleby stadsstrategi och Mellersta Österbottens välfärdsområde Soites välfärdsplan

Insatsområden i Karleby stadsstrategi 2026–2029 är företagervänlighet, upplevelser, barnvänlighet samt smidiga tjänster för kommuninvånarna och ett hållbart verksamhetssätt. Välfärdsplanens insatsområden (hälsosamma levnadsvanor, psykiskt välbefinnande, trygg vardag, delaktighet och gemenskap) stämmer väl överens med stadsstrategin.

Välbefinnande ingår i temat Uplevelser: Natur och motion ger välbefinnande

Karleby är en havsnära stad där naturen alltid är nära. Motion och natur främjar kommuninvånarnas välbefinnande. Närmotionsplatserna, naturlederna och naturobjekten samt mångsidiga förutsättningar för motion och idrott är tillgängliga för alla. Hos oss är det lätt att leva ett aktivt vardagsliv.

Barnvänlighet omfattar många saker som är viktiga med tanke på barns och ungas välbefinnande.

- Hos oss har barn och unga möjlighet att växa till sitt sanna jag.
- En högklassig och trygg miljö för uppväxt. Barn och unga får synas, höras och påverka.
- Stöd för växande och lärande ordnas enligt elevens behov, i rätt tid och med barnets bästa i fokus.
- Ett fostringspartnerskap med samarbete mellan småbarnspedagogiken, skolan och familjen.
- Vi skapar förutsättningar för tillgängliga hobbyer och fritidssysselsättning med låg tröskel.
- Vi främjar barnens rättigheter i egenskap av Unicef:s barnvänliga kommun.

Mellersta Österbottens välfärdsområde och Karleby stad betonar samma insatsområden i sina välfärdsplaner.

- Delaktighet och gemenskap
- Hälsosamma levnadsvanor (hälsotion, kost och sömn samt rusmedelsfrihet)
- Psykiskt välbefinnande
- Säkerhet i vardagen (t.ex. förebyggande av fallolyckor, förebyggande av våld i nära relationer).

Bakgrund till välfärdsplanen

Välfärdsplanen bygger på det kunskapsunderlag som tas fram i välfärdsberättelsen.

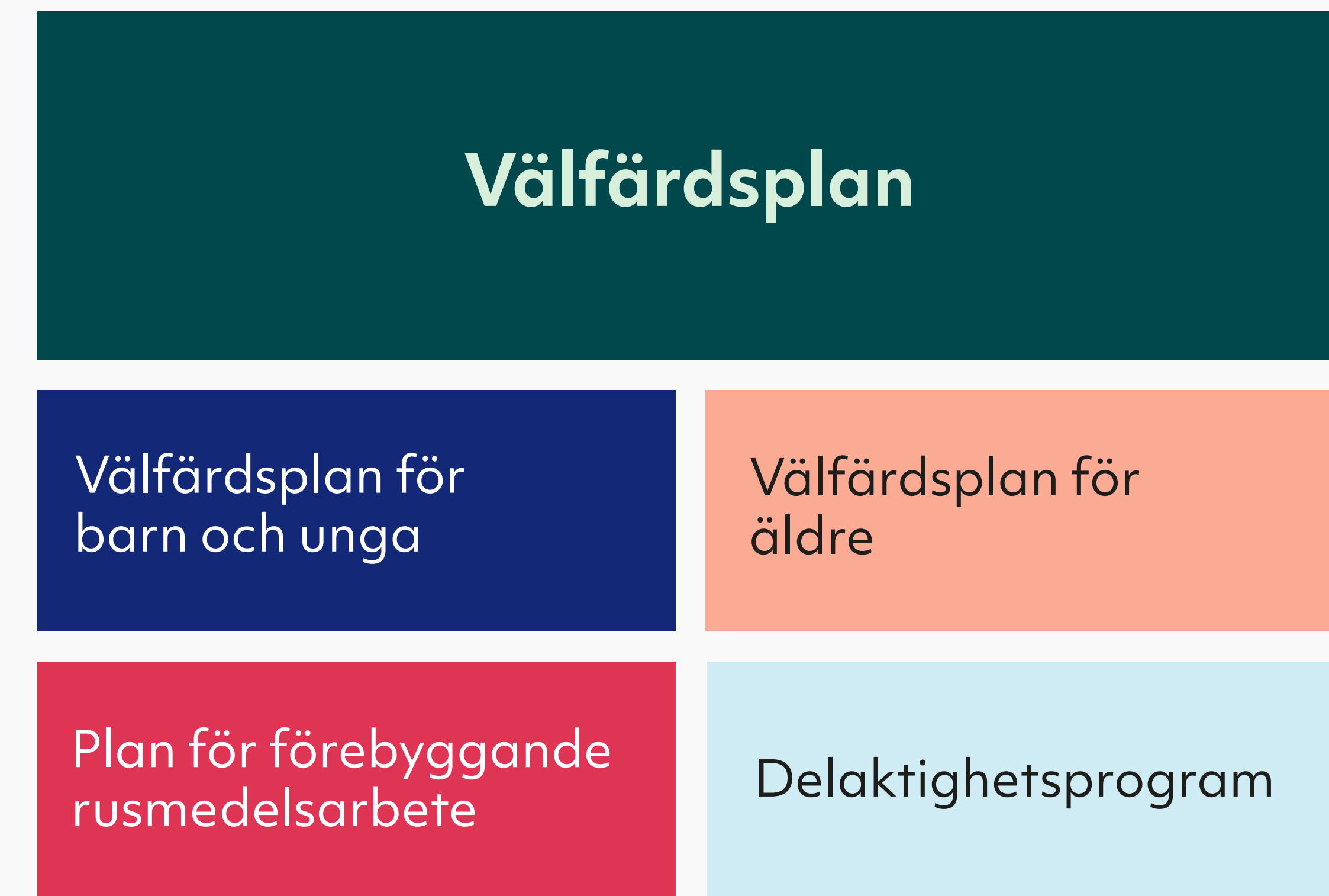
<https://www.kokkola.fi/sv/karleby-stad/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen-sve/hyvinvointisuunnitelmat-sve/>
Stadsfullmäktige godkände välfärdsberättelsen 2022–2025 på sitt sammanträde 13.4.2026 (§ 16).

I välfärdsberättelsen beskrivs tillståndet för invånarnas välfärd och hälsa samt de faktorer som påverkar detta utifrån indikatordata. Informationen presenteras enligt delområde och åldersgrupp (barn, unga, personer i arbetsför ålder och äldre).

Utgående från välfärdsberättelsen är det viktigt att i Karleby fästa uppmärksamhet vid att:

- förebygga utslagning bland unga (särskilt unga män)
- främja fysisk aktivitet bland vuxna och äldre
- främja barns och ungas hälsosamma levnadsvanor (kost, motion och sömn)
- stödja och främja psykisk hälsa bland unga (särskilt flickor och unga kvinnor)
- upprätthålla arbetsförmågan hos personer i arbetsför ålder
- minska användningen av stimulerande droger
- skapa en trygg omgivning som förebygger olyckor
- stödja levnadsvanor som främjar mäns hälsa, för att jämna ut skillnaden i förhållande till kvinnorna när det gäller för tidigt förlorade levnadsår.

Välfärdsplanen sammanställer delplaner

Gemensamma strategiska mål kopplar delplanerna till välfärdsplanen. Välfärdsplanen omfattar tema- och målgruppsspecifika perspektiv. Den minskar överlappningar, förbättrar den samordnade användningen av resurser, ger en tydlig helhetsbild och stöder strategisk styrning samt ekonomiplanering.

Modellen underlättar också mätningen och rapporteringen av målen för det välfärds- och hälsofrämjande arbetet (HYTE).

Välfärdsplan för barn och unga

Varje välfärdsområde och kommun är skyldiga att utarbeta en välfärdsplan för barn och unga som ska ses över minst en gång vart fjärde år. Syftet med välfärdsplanen för barn och unga är att främja barns och ungas välbefinnande i kommunen och inom välfärdsområdet. Kommunen och välfärdsområdet ska samarbeta vid uppgörandet av planerna.

I 12 § i barnskyddslagen förskrivs om innehållet i välfärdsplanen för barn och unga. Både välfärdsområdets och kommunens välfärdsplan för barn och unga ska innehålla information om

- barns och ungas uppväxtförhållanden och välbefinnande
- åtgärder och tjänster som främjar barns och ungas välbefinnande och förebygger problem
- hur samarbetet mellan olika myndigheter samt mellan sammanslutningar och anstalter som producerar tjänster för barn och unga ordnas
- genomförandet och uppföljningen av planen.

Källa: <https://thl.fi/sv/anvisningar-for-professionella/barnskyddets-uppgifter/forebyggande-barnskydd>

Barns och ungas uppväxtförhållanden och välbefinnande

I **Karleby stads välfärdsberättelse 2022–2025** har läget vad gäller barns och ungas uppväxtförhållanden och välbefinnande beskrivits utförligt utifrån indikatordata. Välfärdsplanen för barn och unga bygger på den information som presenteras i välfärdsberättelsen. Välfärdsberättelsen och dess indikatorer är bifogade till välfärdsplanen.

Främjande av välbefinnande och samarbete kring barns och ungas tjänster

Småbarnspedagogik och förskoleundervisning

Planer för småbarnspedagogik

Utbildningsstyrelsen är expertmyndighet för småbarnspedagogiken. Den gör upp och beslutar om de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik utifrån vilka de lokala planerna för småbarnspedagogik utarbetas. Kommunerna är förpliktade att följa dem och vid behov göra preciseringar gällande lokala praxis.

Lokal plan för småbarnspedagogik

Karlebys plan för småbarnspedagogik är ett dokument och pedagogiskt verktyg som säkerställer kvaliteten på småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Den iakttas i all verksamhet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen i Karleby stad. Planen har utarbetats av personalen genom mångprofessionellt grupparbete. Planen för småbarnspedagogik godkänns av nämnden för undervisning och fostran. Planen uppdateras regelbundet och den gällande versionen är från 2022. Den senaste uppdateringen av förskoleundervisningens läroplan är från 2025.

Barnets plan för småbarnspedagogik och förskoleundervisning

En plan för småbarnspedagogik utarbetas för varje barn på ett daghem eller i familjedagvård. Den utarbetas i samarbete med vårdnadshavarna och barnet och utvärderas regelbundet. Barnets styrkor och resurser samt individuella behov görs synliga i barnets plan. Barnets plan för småbarnspedagogik är en pedagogisk plan för hur barnet som individ ska beaktas i den småbarnspedagogiska verksamheten. På motsvarande sätt utarbetas inom förskoleundervisningen i Karleby en plan för förskoleundervisning tillsammans med vårdnadshavarna och barnet.

Småbarnspedagogik i rörelse

Karleby stad har deltagit aktivt i det riksomfattande programmet Småbarnspedagogik i rörelse. Enheterna för småbarnspedagogik och förskoleundervisning i Karleby har förbundit sig till att integrera fysisk aktivitet och rörelse till en del av vardagen för alla barn i småbarnspedagogiken. Vi vill satsa på att stödja barns naturliga rörelse och öka deras övergripande välbefinnande i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

Barnets stöd i småbarnspedagogik

Barnet har rätt att få stöd genast då hens utveckling, lärande eller välbefinnande kräver det. Stödet är en del av den småbarnspedagogiska verksamheten och barnet får stöd i sin egen grupp. Stödet ordnas flexibelt utgående från barnets behov. Stödet planeras och utvärderas tillsammans med vårdnadshavarna och personalen. Barnets stöd och mål för verksamheten antecknas i barnets plan för småbarnspedagogik. Stödet och målen följs upp för att se hur stödet hjälper barnet och om målen har nåtts.

Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning

I förskoleundervisningen har barnet rätt att få stöd för sitt lärande och deltagande i gruppen enligt målen för förskoleundervisningen. Undervisningen planeras så att den lämpar sig för olika typer av elever och beaktar deras olika behov och färdigheter. Grupperna fördelas så att läraren kan t.ex. beakta vad barnen behöver och vad de är bra på. Stödet planeras och ordnas utifrån gruppens behov som en del av förskoleverksamheten. Barnet får individuellt stöd om de gruppsspecifika stödformerna inte är tillräckliga för att tillgodose hens behov av stöd.

Barnspecifikt stöd kan omfatta olika sätt att hjälpa barnet, t.ex.:

- Regelbundet stöd som ges av specialläraren
- Undervisning på heltid i en smågrupp
- Tolkningstjänster (barnet får stöd för kommunikationen om hen inte förstår språket eller inte behärskar språket bra)
- Assistenttjänster (barnet får hjälp i vardagliga situationer, såsom påklädning, övergångssituationer och lek)
- Hjälpmedel (barnet kan använd t.ex. bilder, kommunikationsenheter eller andra hjälpmedel som underlättar lärandet och deltagandet)

Stödformen antecknas i planen för genomförande av barnspecifikt stöd. I planen antecknas hurdan stöd barnet får och hur stödet genomförs. Stödets effekter utvärderas regelbundet.

Grundläggande utbildning

Läroplanen utgör grunden för skolans verksamhet och undervisning. Den styr undervisningen och skolarbetet samt beskriver bl.a. vad som undervisas i skolan och hur man arbetar i skolan. Läroplanen kopplar också skolornas verksamhet med annan lokal verksamhet i syfte att främja barns och ungas välbefinnande och lärande.

Målet i läroplanen är att stödja elevers och studerandes framtidsfärdigheter. Lärandet kopplas till företeelser i det verkliga livet och de ämnen som studeras granskas i sin naturliga miljö. Olika lärmiljöer används mångsidigt i lärandet.

Stöd för lärande och elevhälsa

Många barn behöver stöd för sitt lärande. Enligt lagen om grundläggande utbildning har eleven rätt att utöver undervisning enligt läroplanen få elevhandledning och tillräckligt stöd för lärande och skolgång under hela den grundläggande utbildningen. Stödet ska ges genast när behovet uppstår.

En elev kan behöva tillfälligt eller långvarigt stöd under studierna och skolgången. Behovet av stöd kan variera från lindrigt till mer omfattande, eller eleven kan behöva flera olika former av stöd samtidigt. Det stöd som skolan ger beror på svårigheternas art och omfattning. De olika stödåtgärderna kan uppdelas i tre huvudgrupper.

- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande
- Gruppspecifika stödformer
- Elevspecifika stödformer

Elevens lärande och skolgång kan stödjas både gruppsspecifikt och elevspecifikt samtidigt.

Teamet för stöd för lärande erbjuder flexibelt stöd utifrån de behov som skolgemenskapen, barnet eller vårdnadshavarna identifierat. Teamet erbjuder konsulterande stöd som på ett förebyggande sätt och genom pedagogiska medel stärker barns förmåga att klara sig i skolvardagen, och skapar nödvändigt nätverkssamarbete för att stödja barnet, familjen och skolgemenskapen. Teamet består av två sakkunniga inom stöd för lärande

och två skolgångshandledare. Teamet leds av chefen för stöd för växande och lärande.

Flexibel grundläggande utbildning är avsedd för elever i årskurs 8–9 som underpresterar och har svag studiemotivation samt för elever som riskerar att hamna utanför fortsatta studier och arbetslivet.

Syftet med den flexibla grundläggande utbildningen är att stärka elevernas studiemotivation och livskompetens. Utöver att avlägga den grundläggande utbildningens lärokurs får eleverna stöd vid övergången till följande utbildningsstadium och man främjar deras förutsättningar att klara av studierna. Undervisningen ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatsen och i andra lärmiljöer.

Sjukhusundervisningen är i första hand avsedd för barn och unga som får specialiserad sjukvård. Sjukhusskolan betjänar alla skolor och elever inom välfärdsområdet på lika villkor. Sjukhusundervisningen ordnas på svenska och finska. Undervisningen regleras av lag. Elevernas förmåga att gå i skolan och elevernas funktionsförmåga varierar stort och det krävs ofta ett beslut om särskilda undervisningsarrangemang enligt 18 § i lagen om grundläggande utbildning för att ordna undervisningen. Eleven behåller sin skolplats i den egna skolan under sjukhusskolperioden.

Elevhälsan i Karleby stad omfattar ca 7 100 barn och unga från förskolan till gymnasiet. Elevhälsan genomförs i enlighet med lagen om elev- och studerandevård. Elevhälsan genomförs i första hand som förebyggande, gemensam elevhälsa som stöder hela läroanstalten. De studerande har dessutom rätt till individuellt inriktad elevhälsa.

Verksamhetsmiljön för stadens elevhälsa är tvåspråkig. Elevhälsan ordnas i samarbete med elevvårdspersonalen inom Mellersta Österbottens välfärdsområde så att elevhälsan bildar en fungerande och sammanhängande helhet för barn och unga. Elever, studerande och föräldrar kan kontakta skolkuratorer och skolpsykologer via Wilma eller per telefon.

Fostran och utbildning - utvecklingsverksamhet

Inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen i Karleby utnyttjas mångsidiga, forskningsbaserade metoder som främjar barns och elevers övergripande välbefinnande, upprätthåller arbetsron och stärker barns och elevers emotionella och kommunikativa färdigheter. Med hjälp av dessa metoder strävar man efter att skapa en trygg och uppmuntrande lärmiljö där varje barn och ung person får växa och utvecklas enligt sina egna styrkor.

Personalen inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken i Karleby har utbildats omfattande i att ta i bruk och tillämpa dessa metoder i skolgemenskapen och inom småbarnspedagogiken. Med hjälp av utbildningarna säkerställs att lärarna och personalen har de färdigheter och kunskaper som behövs för att på bästa möjliga sätt stödja barns och elevers välbefinnande och lärande. På så sätt skapas en enhetlig och positiv verksamhetskultur i skolorna och inom småbarnspedagogiken som stöder både barns, elevers och undervisningspersonalens välbefinnande och lärande.

TCM (Teacher Classroom Management) är en grupphanteringsmetod som används i årskurs 1–6 inom den grundläggande utbildningen samt inom småbarnspedagogiken. Metoden betonar bemötande, rutiner och kommunikation. Metoden erbjuder personalen verktyg och metoder som bygger på starkt forskningsbevis och med vilka utvecklingen av barns och elevers emotionella och kommunikativa färdigheter samt empatiförmåga stöds. Målet med TCM-metoden är att stärka positiv växelverkan mellan läraren eller skolgångshandledaren och eleven samt främja samarbetet mellan hemmet och skolan. Med hjälp av metoden strävar man efter att skapa en trygg och uppmuntrande atmosfär i klassrummet där eleverna har utrymme att lära sig och växa. Under 2021–2024 har nästan 400 lärare eller anställda inom småbarnspedagogiken i Karleby fått utbildning i användningen av TCM-metoden.

Föra barnen på tal® är en samtalsmetod som används för att stöda föräldrar, andra viktiga personer i barnets liv och barnets vardag. Målet är att stöda barnet och familjen i deras dagliga miljö såsom i skolan och på daghemmet. Genom metoden strävar man efter att stärka familjens och barnets välbefinnande genom att erbjuda dem möjligheter till öppen och konstruktiv

växelverkan. Med hjälp av samtalen kan man identifiera och hantera utmaningar i vardagen och tillsammans komma fram till lösningar som stöder barnets växande och utveckling.

KiVa Skola® är ett åtgärdsprogram mot mobbning som utvecklats vid Åbo universitet. Målet med programmet är att förebygga mobbning, ingripa i mobbning på ett effektivt sätt och följa upp läget kontinuerligt. Programmet KiVa Skola har tagits i bruk vid alla grundskolor i Karleby och med hjälp av programmet strävar man efter att skapa en trygg och positiv lärmiljö för alla elever. Programmet KiVa Skola ger skolorna konkreta verktyg och metoder för att förebygga och hantera mobbning. Programmet stöder tidig identifiering av mobbningssituationer och ingripande i dem. Tidig identifiering av mobbningssituationer och ingripande i dem minskar mobbningens negativa konsekvenser och främjar elevernas välbefinnande.

Hösten 2024 startade ett pilotprojekt i **grupphantering och stöd för positivt beteende för årskurs 7–9** i Karleby som riktades till undervisningspersonalen i årskurs 7–9. Målet med utbildningen är att ge undervisningspersonalen bättre metoder och verksamhetsmodeller för grupphantering och stöd för positivt beteende. Utbildningens innehåll grundar sig på metoder som har visat sig vara effektiva för att främja positivt beteende i skolgemenskapen. Med hjälp av dem strävar man efter att skapa en lärmiljö där eleverna känner sig trygga och uppskattade, vilket åter stöder deras lärande och välbefinnande.

Ungdomstjänster

Ungdomstjänster har i uppgift att ge unga rum att växa, drömma och må bra. Inom ungdomstjänsterna handleds och stöds ungas utveckling till egna individer och till en del av gemenskapen, samtidigt som man möjliggör ungas delaktighet, aktiviteter och påverkan.

Ankarverksamheten strävar efter att främja välbefinnandet hos barn och unga under 18 år och att förebygga brott. Verksamheten genomförs av det mångprofessionella Ankarteamet med representanter för polisen, socialvården, hälso- och sjukvården och ungdomstjänster.

Uppsökande ungdomsarbete har i uppgift att nå unga under 29 år och hjälpa dem att anlita tjänster eller få det stöd som de behöver. Det mål som satts upp tillsammans med den unga kan vara att hitta tjänster som stöder dennes självständighetsprocess, stärker delaktigheten i samhället och den övriga livshanteringen eller främjar möjligheterna till utbildning eller inträde på arbetsmarknaden. Uppsökande ungdomsarbete grundar sig på frivillighet från den ungas sida och samarbete med den unga.

Finlandsmodellen för hobbyverksamhet är ett nationellt projekt som syftar till att göra det möjligt för alla barn och unga i grundskolan att utöva en givande och kostnadsfri hobby i samband med skoldagen. Utbildnings- och kulturministeriet finansierar verksamheten i hela landet. Projektet **Finlandsmodellen för hobbyverksamhet i Karleby (KOHASU)** genomförs i ett nära samarbete med lokala föreningar, konst- och kulturaktörer, och företag som är verksamma i regionen. Hobbyutbudet väljs på basis av barns och ungas önskemål. Helheterna byggs upp och planeras tillsammans med skolorna och de aktörer som erbjuder aktiviteten.

Patrullerande ungdomsarbete görs där ungdomarna är. Ungdomsarbetarna utför patrullerande ungdomsarbete särskilt i samband med olika högtider och tidpunkter som är betydelsefulla för unga, såsom under första maj och i samband med skolavslutningen och skolstarten. Patrullerande ungdomsarbete utförs också vid andra tidpunkter i mån av möjlighet. Syftet med det patrullerande ungdomsarbetet är att möta unga utanför ungdomsgårdarnas väggar. Patrullerande ungdomsarbete innebär att ungdomsarbete och trygga vuxna finns på de platser där unga tillbringar sin tid på.

Skolungdomsarbetare stöder ungas utveckling till vuxna och är en fostringspartner för övriga sakkunniga i skolans vardag. Principerna som styr arbetet framhäver informellt arbete som utgår från unga och bygger på frivillighet. Ungdomsarbete som utförs i skolan erbjuder en trygg, stressfri och flexibel vuxenresurs som ställer sig på de ungas och ungdomens sida. I skolungdomsarbetet framhävs stöd för etablering i skolgemenskapen och skolarbetet, stärkande av sociala relationer och ungas aktörskap samt främjandet av skoltrivseln och samhörigheten. Skolungdomsarbete utförs vid alla 7–9-skolor i Karleby.

Ungdomstjänsterna erbjuder aktiviteter och fritidslokaler på sex **ungdomsgårdar** runt om i Karleby. Ungdomsgårdarna erbjuder en mötesplats för unga där de kan träffa varandra och ungdomstjänsters personal samt delta i gemensamma aktiviteter. Alla unga är välkomna till ungdomsgårdarna på lika villkor. Unga har också möjlighet att påverka vilka aktiviteter som ordnas och vad som anskaffas till ungdomsgårdarna.

Navigatorn i Karleby är en serviceplats med låg tröskel för alla unga och unga vuxna under 30 år. Navigatorn erbjuder information, rådgivning och handledning bl.a. i utbildnings-, studie-, karriär- och sysselsättningsrelaterade frågor samt i andra vardags- och hälsorelaterade frågor.

Syftet med smågruppsverksamheten är att stöda ungas utveckling till egna individer genom att stärka deras självkänedom och självkänsla. Verksamheten ordnas i kamratgrupper som består av unga som befinner sig i en motsvarande livssituation. Gruppen består av 4–8 unga och handledningen kan även ske mångprofessionellt. Smågruppsverksamheten är alltid planerad och involverande. Handledarna samarbetar vid behov med den ungas familj och skola.

Ungdomstjänsterna skapar förutsättningar för ungdomsverksamheter i Karleby genom att **bevilja understöd** till föreningar, sammanslutningar och obundna verksamhetsgrupper.

Med hjälp av olika **projekt** möjliggörs utvecklingsarbete, stärks basverksamheten och skapas nya verksamheter.

Kultur- och fritidstjänster

Kultur- och fritidstjänsterna stöder lokala föreningar, sammanslutningar och andra aktörer som ordnar kultur-, motions- och idrottsverksamhet för barn och unga i Karleby. Kulturtjänsterna ordnar också regelbundet varje år egna eller koordinerar tillsammans med andra kulturevenemang som riktar sig till barn och unga.

Välfärdsplan för äldre

Varje kommun ska som en del av den välfärdsberättelse och välfärdsplan som avses i 6 § 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand. Lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (4–5 §), den så kallade äldreomsorgslagen ålägger och styr kommunerna att främja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa och delaktighet samt stödja funktionsförmågan hos dem som bor hemma och förbättra tillgången och tillgängligheten av tjänster för äldre.

Enligt 12 § i äldreomsorgslagen förutsätts kommuner att ordna rådgivningstjänster som stöder den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand. Enligt 1 § i kommunallagen ska kommunen och samkommunen främja sina invånares välfärd, och enligt 4 § i äldreomsorgslagen ska kommunens olika verksamhetsområden samarbeta med de i kommunen verksamma offentliga aktörer, företag samt organisationer som företräder den äldre befolkningen och andra allmännyttiga föreningar för att stödja den äldre befolkningens välfärd, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Äldres funktionsförmåga, känsla av samhörighet och välbefinnande stärks i en gemenskap där de trivs. Kommunernas insatser är avgörande för att förebygga och senarelägga äldres behov av social- och hälsovårdstjänster. De äldres välbefinnande och hälsa ökar när de bl.a. involveras i planeringen och ordnandet av kultur-, biblioteks-, musei- och idrottstjänster. De äldres välbefinnande och delaktighet stöds i hög grad av att den äldre befolkningen tas i beaktande vid planeringen och genomförandet av planläggning och underhåll.

Den äldre befolkningens vilja och behov att röra sig utanför hemmet minskar inte nödvändigtvis med åldern, men de begränsningar som följer med åldrandet och försämringen av funktionsförmågan och hälsan kan utgöra hinder för det. Möjligheterna att röra sig utanför hemmet och därmed till delaktighet kan begränsas exempelvis av att körkortet blivit indraget eller på grund av bristfälliga trafikförbindelser.

Genom att tillgodose tillgången till tjänster och verksamheternas tillgänglighet kan äldre själva vara aktiva och delta. Delaktighet och engagemang ger mening och innehåll i äldres liv. Upplevelsen av delaktighet uppstår genom att höra till en gemenskap och genom möjligheten att påverka tjänster, sin omgivning och samhället.

Källor:

Finlex, lag om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (sk. äldreomsorgslagen)

Mellersta Österbotten regionala välfärdsplan för äldre 2023–2025 och 2012

Social- och hälsovårdsministeriet, STM. Den övergripande arkitekturen för främjande av välfärd och hälsa 2021.

Åldersvänlig kommun

I en åldersvänlig kommun beaktas de äldre invånarnas önskemål och behov för att ge dem möjlighet till ett liv med egna villkor. Största delen av de tjänster som används av den äldre befolkningen är andra än social- och hälsovårdstjänster. Kommunen kan påverka i hög grad på

- vilka tjänster som erbjuds i kommunen
- hur lätt det är få tillgång till tjänsterna
- hur nära och tillgängliga tjänsterna är
- hur tydlig och välfungerande helheten av tjänster blir.

Tjänsterna kan vara lättillgängliga på flera olika sätt. De kan vara fysiskt nära, erbjudas hos kunden eller vara elektroniska och således inte platsbundna.

När kommunen satsar lika mycket på alla invånares välbefinnande ges även äldre möjlighet att ta del av gemenskapen. En känsla av delaktighet stärker välbefinnandet och förebygger ensamhet. Kommunerna borde

- erbjuda invånarna lokaler och samarbetsformer och möjligheter att mötas
- skapa goda förutsättningar för medborgarföreningar och för annat frivilligarbete att verka i regionen
- erbjuda äldre möjligheter att studera, röra på sig och utöva kultur
- höra äldre i kommunala beslut, t.ex. kommunfullmäktige och äldre råd
- ta i beaktande vilka konsekvenser besluten har för äldre.

Källa: THL, <https://thl.fi/sv/data-och-statistik/tjanster-for-aldre>

Välbefinnande bland äldre i Karleby

I **Karleby stads välfärdsberättelse 2022–2025** beskrivs läget vad gäller äldres välbefinnande utifrån indikatordata. De mål och åtgärder som ingår i välfärdsplanen för äldre grundar sig på den information som presenteras i välfärdsberättelsen. Välfärdsberättelsen och dess indikatorer finns som bilaga till välfärdsplanen.

Tjänster och verksamheter som riktar sig till äldre i Karleby

De tjänster som erbjuds äldre i Karleby bildar en stark helhet som stärker deras funktionsförmåga, välbefinnande och delaktighet.

Främjande av välbefinnande och funktionsförmåga

Staden stöder äldres välbefinnande med

- idrottsplatser, friluftsleder och utfärds möjligheter som uppmuntrar till fysisk aktivitet
- gruppverksamheter, såsom balans-, konditions-, gympa- och vattengympagrupper,
- parkpromenader, badcentrets tjänster och motions- och livsstilsrådgivning.

Delaktighet och social samhörighet samt stöd för att bo hemma

Äldres delaktighet och möjligheter att leva ett aktivt liv stöds i stor omfattning.

- Bibliotekets evenemang och material erbjuder möjligheter till möten, lärande och kultur.
- Karlebynejdens instituts kurser och evenemang ger innehåll i vardagen och möjligheter att träffa andra.

Fritid och fritidssysselsättning

Mångsidiga kultur-, biblioteks- och museitjänster

- Möjligheter att delta i avgiftsfria kulturaktiviteter och -evenemang.
- Åldersvänliga evenemang och tillställningar i biblioteket och vid institutet samt olika gruppverksamheter.

Tillgänglig och trygg levnadsmiljö

De äldres behov beaktas i planläggningen, trafiken och underhållet.

- Tjänsternas tillgänglighet - tjänsterna kan finnas nära, erbjudas hos kunden eller vara elektroniska.
- Tillgängliga miljöer stöder äldres delaktighet och självständiga vardag.

Vardagens tjänster som stöder välbefinnandet

Man främjar att äldre kan leva sitt liv på sina egna villkor:

- Studiemöjligheter, motion och kultur för alla.
- Lokaler och platser för möten och stöd för frivilligarbete och föreningsverksamhet.
- De äldres perspektiv beaktas i beslutsfattandet, bland annat via äldrerådet.

Plan för förebyggande rusmedelsarbete

Förebyggande rusmedelsarbete är en del av arbetet för att främja välbefinnande, hälsa och säkerhet. Målet med arbetet är att förebygga och minska rusmedelsrelaterade skador hos dem som använder rusmedel och deras anhöriga samt i samhället. Målet är också att öka förståelsen för användningen av rusmedel och anknytande fenomen samt främja att grundläggande rättigheter och mänskliga rättigheter tillgodoses i rusmedelsrelaterade frågor.

Enligt lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet ska skador som orsakas av alkohol, tobak, narkotika och andra ämnen som används i berusningssyfte eller av penningsspel förebyggas genom förebyggande rusmedelsarbete. Huvudansvaret för det förebyggande rusmedelsarbetet ligger hos kommunen.

Genom förebyggande rusmedelsarbete försöker man påverka efterfrågan och tillgången på rusmedel och därigenom användningen av rusmedel. I fråga om användningen av rusmedel och rusmedelsrelaterade skador ska arbetet alltid utgå från forskning och ha vetenskapligt belägg. Många beprövade metoder och verksamhetsmodeller har utvecklats för det praktiska arbetet.

Efterfrågan kan påverkas genom t.ex. interaktiv rusmedelsfostran och kommunikation, dvs. genom att erbjuda information om rusmedel och deras effekter och genom att motivera människor att göra val som främjar välbefinnandet. Rusmedelsarbete i olika gemenskaper omfattar många olika slags insatser.

Tillgången på rusmedel kan påverkas genom olika myndighetsinsatser som bidrar till att begränsa och reglera försäljningen eller serveringen av rusmedel t.ex. i restauranger eller offentliga lokaler och vid evenemang. Åtgärder för att begränsa tillgången på rusmedel genomförs också i samarbete med myndigheter, föreningar och näringsidkare som säljer eller marknadsför alkohol.

Det förebyggande rusmedelsarbetet tjänar hela befolkningen. Hela samhället behövs för att förebygga rusmedelsrelaterade skador och det förebyggande rusmedelsarbetet inriktas till hela befolkningen.

Långsiktigt förebyggande rusmedelsarbete minskar mänskligt lidande, behovet av social- och hälsovårdstjänster samt hälsoskillnaderna mellan olika befolkningsgrupper, ökar arbetets produktivitet och säkerställer befolkningens arbets- och funktionsförmåga också i framtiden.

Källa: THL, <https://thl.fi/sv/data-och-statistik/rusmedel-och-beroendetjanster>

Kommunen som utförare av det förebyggande rusmedelsarbetet

Kommunen har en avgörande roll när det gäller att förebygga och minska användningen av beroendeframkallande substanser och skadorna som de orsakar. Kommunens grundläggande arbete omfattar rusmedelsfostran och -kommunikation, främjande av verksamhetsmodeller som har effekt samt utveckling av målgruppsbaserad verksamhet som erbjuds till olika referensgrupper.

Skolelever, arbetsföra och äldre personer samt svårt beroende människor har rätt till högklassigt förebyggande rusmedelsarbete. Ett fungerande samarbete mellan kommunens olika aktörer förutsätter effektiv ledning av rusmedelsarbetet, tydligt fördelat ansvar och fungerande kommunikation.

Användning av rusmedel samt faktorer som skyddar respektive ökar risken i Karleby

I **Karleby stads välfärdsberättelse 2022–2025** beskrivs läget vad gäller rusmedelsbruk utifrån indikatordata ([länk](#)). Det förebyggande rusmedelsarbetets mål och åtgärder grundar sig på den information som presenteras i välfärdsberättelsen.

Förebyggande rusmedelsarbete i Karleby

Kultur- och fritidsnämnden är det organ i Karleby stads organisation som ansvarar för det förebyggande rusmedelsarbetet, och ansvaret för det förebyggande rusmedelsarbetet ligger hos ansvarsområdet för ungdomstjänster. Koordinatören för ungas levnadsförhållanden ansvarar för koordineringen av det förebyggande rusmedelsarbetet.

Samarbete med välfärdsområdet:

Välfärdsområdets koordinatör för förebyggande rusmedelsarbete koordinerar det regionala förebyggande rusmedelsarbetet. Information förmedlas vid regionala sammanträden. Samarbete utförs bl.a. inom ramen för veckan för förebyggande rusmedelsarbete och andra temaveckor och

-månader. I hälso- och välfärdsavtalen som ingåtts mellan staden och välfärdsområdet definieras kommunens och välfärdsområdets roller när det gäller förebyggande rusmedelsarbete.

Metoder för förebyggande rusmedelsarbete:

- Rusmedelsfostran i skolor och läroanstalter.
- Kompletterande rusmedelsfostran i samband med ungdomsarbete, mässor och evenemang.
- Nationella informationskampanjer.
- Utbildningar för professionella.

Under våren 2026 grundas en mångprofessionell arbetsgrupp för förebyggande rusmedelsarbete som utarbetar en verksamhetsplan för förebyggande rusmedelsarbete. Verksamhetsplanen verkställer de mål som ingår i välfärdsplanen 2026–2029. I verksamhetsplanen beskrivs årliga insatsområden och åtgärder.

Mellersta Österbottens välfärdsområde Soite ansvarar för social- och hälsovårdstjänsterna. Dess åtgärder för förebyggande rusmedelsarbete syns i Karleby.

- Soite utför **mångprofessionellt förebyggande rusmedelsarbete** i samarbete med olika aktörer och erbjuder stöd med låg tröskel och i ett tidigt skede.
- **Rusmedelsarbetarna** erbjuder handledning och rådgivning i att förebygga och vårda rusmedels-, drog-, läkemedels- eller spelberoende.

Nationell styrning och samarbete

Det förebyggande arbetet i Karleby grundar sig på nationell lagstiftning och STM:s publikation Rusmedels- och beroendestrategi - Gemensamma riktlinjer fram till 2030. Karleby utnyttjar också nationella organisationers, såsom EHYT ry:s, stöd i sina utbildningar och material.

Delaktighetsprogram

Delaktighet

Delaktighet är enligt Institutet för hälsa och välfärd (THL) en upplevelse och känsla som uppstår när människan är delaktig i en gemenskap t.ex. via studier, arbete, fritidsaktiviteter eller föreningsarbete.

Delaktighet uppstår i gemenskap genom uppskattning, likvärdig behandling och förtroende samt individens möjligheter att påverka sådant som berör hen men också gemenskapen.

Med delaktig i samhället avses var och ens möjligheter till hälsa, utbildning, arbete, utkomst, bostad och sociala relationer.

Delaktighet innebär medborgarens rätt att med lika villkor delta och påverka frågor som berör hen själv eller utvecklingen i samhället.

Varför är det viktigt att kommunerna och välfärdsområdena stärker den upplevda delaktigheten?

Människan har ett behov av att bli hörd och sedd på egna villkor, höra till en grupp och delta i främjandet av frågor som är viktiga för dem.

Stark känsla av delaktighet

- **Ökar individens välbefinnande:** Människor som känner sig delaktiga gör val som gynnar deras välbefinnande.
- **Ökar det kollektiva välbefinnandet:** Samhörigheten ökar. Människor som känner delaktighet kan sprida nytta och göra gott för andra genom att t.ex. satsa på levnadsmiljön och utveckla tjänster. Genom samutveckling skapas tjänster som är mer invånarorienterade och anpassade till människors olika situationer och behov.
- **Bidrar till goda invånarrelationer och skapar en trygg vardag:** En delaktig människa bemöter sina grannar med respekt och upplever inget behov av att söka upplevelser av delaktighet i till exempel våldsbenägna gäng.
- **Förbättrar den lokala livskraften och atmosfären:** När människor möts i olika kretsar, även i oväntade sådana, blir de hörda och får inspiration av varandra. I mötet mellan människor kan ny ekonomisk aktivitet uppstå.

Vi kan ta steg mot att nå dessa mål när:

- människor från första början får vara med och fastställa, planera, bereda och besluta om målen för verksamheten i sin boendemiljö.
- allmännyttiga verksamheter, tjänster, plattformar och lokaler för deltagande, eller miljöer utvecklas i ett område.
- en mångsidig grupp invånare, organisationer, myndigheter och företagare deltar i allt från förberedelser och planering till genomförande. De diskuterar de resultat de vill åstadkomma och ordnar verksamheter och tjänster som bidrar till att de fastställda målen nås.
- Målen och deras genomförande, uppföljning och utvärdering bör antecknas t.ex. i ett kommunalt eller regionalt delaktighetsprogram.

Källa: THL, <https://www.innokyla.fi/fi/kokonaisuudet/osallisuustyon-johtaminen-ja-osallisuusohjelman-teko> (på finska)

Läget vad gäller delaktigheten i Karleby

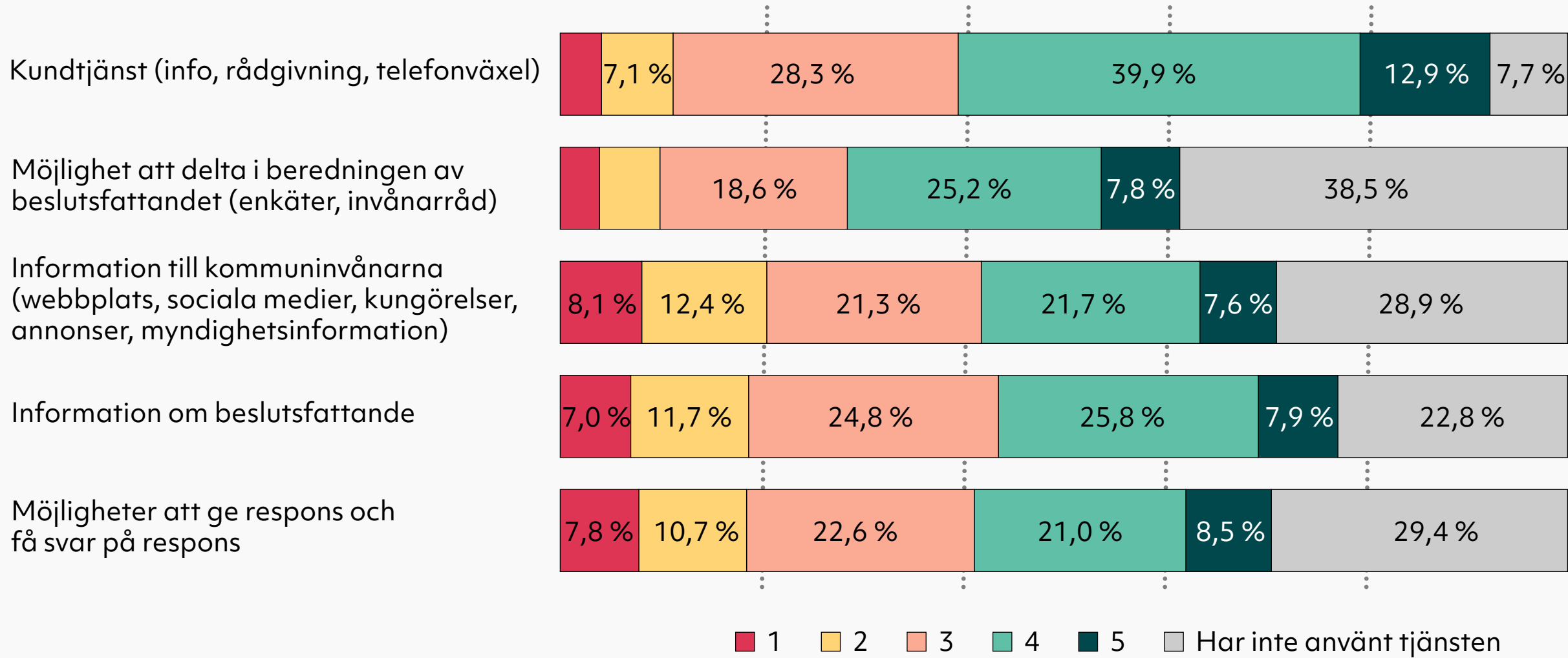
I **Karleby stads välfärdsberättelse 2022–2025** beskrivs läget vad gäller delaktigheten utifrån indikatordata. Delaktighetsprogrammet utgår från de uppgifter som presenteras i välfärdsberättelsen. Välfärdsberättelsen och dess indikatorer finns som bilaga till välfärdsplanen.

Resultaten av kommuninvånarnas servicenöjdhetsenkät används också som utgångsinformation för delaktighetsprogrammet (Karleby stad 2026). Enkäten kunde besvaras 2.12.2025–4.1.2026 och den genomfördes som en Webropol-enkät. Enkäten fanns i pappersform vid stadsbiblioteket och i Björkhagens, Kelviås, Lochteås och Ullavas bibliotek. Enkäten besvarades av 1 264 personer.

Främjandet av kommuninvånarnas delaktighet fick ett genomsnittligt betyg på 3,3 (skala 1–5). Något som bör beaktas är att en stor del av de som svarade på de delaktighetsrelaterade frågorna uppgav att de inte har använt tjänsten.

De största utvecklingsbehoven ansågs finnas inom följande

- Möjlighet att delta i beredningen av beslutsfattandet (enkäter, invånarråd)
- Information om beslutsfattande
- Möjligheter att ge respons och få svar på respons.

De viktigaste delaktighetsfrämjande metoderna i Karleby

Mångsidigare delaktighet och tillgång till information

Öppet beslutsfattande och hörande: Stadsfullmäktiges, nämnders och andra organs föredragningslistor, protokoll och sammanträden hittas enkelt på nätet, och fullmäktiges sammanträden kan också följas i direktsändning. Detta ökar kommuninvånarnas möjligheter att följa beslutsfattandet och beredningen.

Responskanaler och webbtjänster: Kommuninvånarna kan ge respons, lämna in initiativ och delta i utvecklingen av tjänster via stadens webbsidor.

Inkluderande budgetering

Stadsmiljösektorn har tagit i bruk inkluderande budgetering som ger invånarna möjlighet att bidra med idéer och påverka hur skattemedlen används. I enlighet med invånarnas önskemål har man t.ex. skaffat lekredskap och anlagt vistelseplatser i olika delar av staden.

Stärkande av ungas och barns delaktighet

Barnfullmäktige och ungdomsfullmäktige: Barnfullmäktige och ungdomsfullmäktige gör det möjligt för unga under 29 år att påverka frågor som är viktiga för dem och lyfta fram sina synpunkter i beslutsfattandet. Detta bidrar till att ungas röst blir hörd i stadens verksamhet och i utvecklingen av tjänster.

Materialet Vägen till delaktighet: Barns och ungas delaktighet stärks också genom kommunikation och handledning, såsom dokumentet och affischerna Vägen till delaktighet, vilka beskriver verksamhetssätt och påverkansmöjligheter.

Aktivt stöd för medborgarverksamhet

Främjande av medborgarverksamhet: Staden stöder invånarnas frivilliga delaktighet och medborgaverksamhet exempelvis genom att understöda föreningsverksamhet och erbjuda evenemang och kanaler där invånarna kan nätverka och lyfta fram sina åsikter.

Kommunikation som uppmuntrar till delaktighet

Officiella delaktighetskanaler: Staden informerar aktivt och via många kanaler om olika möjligheter att delta (t.ex. respons, enkäter, invånarevenemang) så att kommuninvånarna ska vara mer insatta i påverkanssätten.

Utvecklingsåtgärder som utgår från respons och växelverkan

Enkäter och hörande: Kommuninvånarenkäter och temabaserade diskussionsmöten är en del av kommuninvånarnas delaktighet. Genom dessa samlar staden in information om kommuninvånarnas åsikter och önskemål för planering och beslutsfattande.

Invånarnas delaktighet i utarbetandet av välfärdsplanen

Barnfullmäktige

Det viktigaste temat som barnfullmäktige lyfter fram är socialt välbefinnande. Kompisarnas och familjens betydelse kan urskiljas tydligt. Också hobbyer, mat, sömn och fysisk aktivitet ses som viktiga faktorer som ökar välbefinnandet. Att stödja barns kompisrelationer, familjers välbefinnande samt möjligheter till hobbyer och fysisk aktivitet bör beaktas i målen och åtgärderna.

Ungdomsfullmäktige

1. Socialt liv och samhörighet: Fler möjligheter till socialt umgänge

- Fler evenemang och platser att vistas på som stöder ungas sociala liv och formandet av nya vänskapsrelationer.
- Det är viktigt att vuxna är närvarande i ungas vardag: ett genuint bemötande av unga hemma och i skolan.
- Grundpelarna för välbefinnande är vänskapsrelationer och att ha egen ro.

Utvecklingsområde: Det ordnas platser och gemenskapsfrämjande evenemang med låg tröskel där unga kan träffa varandra och umgås i en trygg miljö..

2. Möjligheter till fritidssysselsättning och fysisk aktivitet: Fysisk aktivitet och fritidssysselsättning stödjer fysiskt och psykiskt välbefinnande

- Möjligheter att delta i avgiftsfria fritidsaktiviteter för alla unga. Roliga idrottsdagar i skolan och digitala lösningar, såsom motionsutmaningar på nätet.
- Naturen och egna intressen upplevs som viktiga källor till välbefinnande.

Utvecklingsområde: Det erbjuds mångsidiga och avgiftsfria alternativ till fritidsaktiviteter. Man kombinerar fysisk aktivitet och digitala lösningar för att inspirera unga.

3. Förebyggande av rusmedelsanvändning och ökad kunskap: stöd och förebyggande arbete

- Vårdnadshavare och lärare ges mer information om rusmedel och deras effekter.
- Föräldrar utbildas i hur de ingriper i och talar om rusmedelsanvändning.
- Skolornas stödnätverk ska erbjuda mer hjälp än straff samt säkerställa anonymitet och förtrolighet.

Utvecklingsområde: Tydliga handlingsmodeller som betonar stöd och förtroende utvecklas för skolor och familjer.

4. Information om och utbildning i välbefinnande

- Det är viktigt att informera om välbefinnande, men traditionella föreläsningar är inte populära bland unga.
- Alternativa metoder tas i bruk, såsom att dela vardagstips och även information om sådant som väcker oro.

Utvecklingsområde: Det skapas delaktighetsfrämjande och praktiska kommunikationskanaler som är riktade till unga.

5. Digitalt välbefinnande och sociala medier

- Telefonen och sociala medier orsakar ångest och bidrar till minskad fysisk aktivitet och färre sociala kontakter.
- Ett förslag till en lösning är bättre övervakning på sociala medier.

Utvecklingsområde: Mängden mediafostran utökas och metoder för att hantera skärmtiden utan överdriven kontroll utvecklas.

6. Hjälp med låg tröskel

- Det ska vara enkelt och tryggt att söka hjälp. En så låg tröskel som möjligt att söka hjälp och möjlighet att göra det anonymt.

Barnfullmäktige 2024–2025

Ungdomsfullmäktige 2024–2025

Äldre- och handikappråd

Hälsosamma levnadsvanor och trygg vardag

- Det centrala är att upprätthålla muskelstyrkan, balansen och hjärnhälsan samt att förebygga fallolyckor.
- Förebyggande åtgärder och ledd träning är viktiga särskilt för äldre personer.
- Professionellt stöd betonas i upprätthållandet av muskelkonditionen.

Psykiskt välbefinnande samt delaktighet och samhörighet

- Behovet av att stöda familjer och den psykiska hälsan hos människor i olika åldrar.
- Det är viktigt att förebygga marginalisering och ensamhet bland äldre samt främja samverkan mellan generationer (barn-unga-äldre).
- Pensionärer ska ses som en resurs, inte som en kostnadspost.
- Att begränsa användningen av digitala enheter i sociala situationer och stärka närvaron.
- Familjers gemensamma aktiviteter, såsom gemensamma måltider och att hemmet är öppet för barnens kompisar.
- Samarbetet mellan föräldrarna och skolan utökas.

Öppen och anonym diskussion bland kommuninvånare

Mellersta Österbottens välfärdsområde Soite genomförde en öppen och anonym webbaserad Voxit-diskussion där man diskuterade invånarnas välbefinnande i regionen nu och i framtiden. Målet var att samla invånarnas erfarenheter och idéer särskilt när det gäller hälsa och välfärdstjänster, samhörighet och delaktighet, en smidig och trygg vardag samt kultur, fysisk aktivitet och fritid.

Diskussionen som genomfördes på Voxit-plattformen var öppen under tiden 24.11–14.12.2025. Deltagarna kunde lägga till egna påståenden som

övriga deltagare kunde rösta på. Diskussionen gav värdefull information om invånarnas behov, önskemål och välbefinnande samt om vilka frågor som förenar och skiljer invånarna åt i Mellersta Österbotten. I diskussionen deltog sammanlagt 365 personer som lyfte fram många egna påståenden i den gemensamma diskussionen. Utifrån svaren delas invånarna i Mellersta Österbotten i två grupper. Polariseringen mellan grupperna är oroväckande. De som deltog i diskussionen var i huvudsak från Karleby (85 %), vilket gällde både grupp A (86 %) och grupp B (84 %).

Grupp A (218)

- Det är svårt att få hjälp för ensamhet (68 %)
- Jag vet vad jag borde beakta i min kost (90 %)
- Jag har möjlighet att påverka frågor som anknyter till välbefinnandet hos regionens invånare (14 %)
- Jag anser att det erbjuds tillräckligt med mentalvårdstjänster med låg tröskel för barn och unga (11 %)
- Barnfamiljer får tillräckligt med stöd (7 %)
- Närståendevårdarna får tillräckligt stöd för att orka (3 %)

Grupp B (116)

- Jag hittar lätt information om de verksamheter som kommunen, föreningar och välfärdsområdet erbjuder (82 %)
- Jag vet varifrån jag får hjälp och stöd vid behov (99 %)
- Jag hittar lätt tillräcklig information om idrotts-, kultur- och naturtjänster och aktiviteter i regionen (90 %)
- Jag vet vart jag ska ta kontakt om jag känner oro för hur en närstående klarar sig hemma (83 %)
- Under det senaste året har jag varit tvungen att avstå från hälsosam mat eller läkemedel på grund av ekonomiska skäl (8 % jfr. grupp A 45 %).
- I grupp B uppgav till och med 61 procent av de som svarade att de anser att de kan påverka välbefinnandet hos regionens invånare.

Källa: <https://kpshep-hva.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20261052-5 soite.fi/sv>

Välfärdsplan

Välfärdsplanens insatsområden:

Hälsosamma levnadsvanor

Psykiskt välbefinnande

Trygg vardag

Delaktighet och gemenskap

Symboler och ikoner som används i välfärdsplanen

Välfärdsplan för barn och unga

 = Alla mål och åtgärder som finns på sidan ingår i välfärdsplanen för barn och unga

Välfärdsplan för äldre

 = Alla mål och åtgärder som finns på sidan ingår i välfärdsplanen för äldre

Delaktighetsprogram

 = De mål och åtgärder som markerats med denna färg ingår i delaktighetsprogrammet

Plan för förebyggande rusmedelsarbete

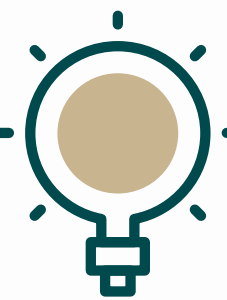
 = De mål och åtgärder som markerats med denna färg ingår i planen för förebyggande rusmedelsarbete

Barn och unga

Hälsosamma levnadsvanor

Barn och unga rör på sig mer, äter mer hälsosamt och mångsidigare samt känner till och förstår vilka skador användningen av rusmedel medför.

Hur	Vem	Uppföljning
Främjandet av en fysiskt aktiv livsstil		
Vi utbildar personalen inom småbarnspedagogik och undervisning. Vi utnyttjar funktionell undervisning. Vi tillåter spontan fysisk aktivitet: Gymnastiksalen används aktivt och motionsredskapen finns framlagda.	Småbarnspedagogik och undervisningstjänster	Utbildningar har ordnats. Funktionell undervisning har tagits i bruk. Spontan fysisk aktivitet har möjliggjorts. Lärmiljöer som uppmuntrar till fysisk aktivitet beaktas när nya skolor och daghem byggs eller när de renoveras.
Fysisk aktivitet tas med i större utsträckning i ungdomsarbetets verksamheter (t.ex. motionsgrupper för skojs skull, aktiviteter).	Ungdomstjänster	Antalet motionsgrupper för skojs skull Antalet aktiviteter som uppmuntrar till fysisk aktivitet
Familjemotion erbjuds mångsidigt året om. Ett större och mångsidigare utbud av öppna turer. Tjänsten med motionsrådgivning görs känd också bland barn, unga och familjer. Vi utarbetar en utvecklingsplan för anpassad motion. Vi stöder deltagandet i föreningsverksamhet.	Idrottstjänster I samarbete med Idrottsföreningar och aktörer som främjar idrott Karleby Idrottspark Ab Soite	Mängden hobbyverksamhet med låg tröskel och dess utveckling. Bättre information och ökad medvetenhet om motionsrådgivningstjänsterna. Utvecklingsplanen för anpassad motion är färdig. Nivån på bidragsanslag följs upp.
Trygga, tillgängliga och inspirerande miljöer för en aktiv vardag		
Inom Planerings enheter (planläggning, trafikplanering, grönområdesplanering, planering av infrastruktur) säkerställs att vardagens tjänster, lek- och hobbyplatser samt grönområden och utomhusområden är belägna nära hemmen och kan nås till fots eller med cykel.	Stadsmiljös Planering	Vardagstjänster, lekområden och grönområden kan nås till fots eller med cykel. Det finns utomhusområden och hobbyplatser nära hemmen som är anpassade för barn och unga i olika åldrar. Det finns trygga och fungerande gång- och cykelleder mellan hemmet, skolan och hobbyplatserna. I planeringen beaktas lösningar som har en dämpande inverkan på trafiken i områdena.

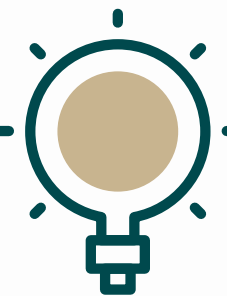
Hur	Vem	Uppföljning
Vi utarbetar en utvecklingsplan för lek- och näridrottsplatser.	Idrottstjänster & Parker och idrottsplatser	Utvecklingsplanen för lek- och näridrottsplatser är färdig.
Främjande av en hälsosam kost		
Vi erbjuder mat som följer näringsrekommendationerna i skolorna och inom småbarnspedagogiken. Vi främjar barns och ungas delaktighet genom att genomföra enkäter och workshopar kring skolmat och kost. Matservicepersonalen deltar i barnfullmäktiges och ungdomsfullmäktiges möten när ärenden som gäller kost behandlas.	Städ- och matservice	Ändringsförslag som barn och unga gett har genomförts. Representanter för matservice har deltagit i barnfullmäktiges och ungdomsfullmäktiges möten.

Ökad kännedom om skadorna av rusmedelsbruk

Vi inrättar en mångprofessionell arbetsgrupp för förbyggande rusmedelsarbete. Handlingsplanen för förebyggande rusmedelsarbete färdigställs. Samarbete mellan ungdomstjänster och undervisningstjänster inom det förebyggande rusmedelsarbetet. Vi genomför förebyggande rusmedelsfostran med funktionella metoder: t.ex. verksamhetsmodellen Puuroa ja puhetta, temabaserade budskap i ungdomsgårdarnas toaletter.	Ungdomstjänster I samarbete med Grupp för förebyggande rusmedelsarbete, Undervisningstjänster, EHYT, Skolhälsovården, Skolpolisen	Arbetsgruppen har inrättats. Handlingsplanen är färdig. Enkäten Hälsa i skolan. Genomförda metoder. Antalet deltagare i evenemang.
--	--	--

Psykiskt välbefinnande

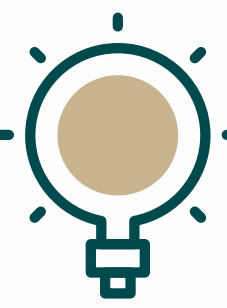

Barns och ungas upplevelse av ångest minskar och de upplever oftare stark positiv psykisk hälsa.

Hur	Vem	Uppföljning
Bättre självregleringsfärdigheter och emotionella färdigheter		
Vi använder TCM-modellen (Teacher Classroom Management) på ett effektivt sätt i skolorna och inom småbarnspedagogiken.	Undervisningstjänster och småbarnspedagogiken	Antalet personer som utbildats i TCM-metoden.
Vi utbildar fler TCM-metodexperter till skolorna och småbarnspedagogiken.		
Vi utarbetar en plan för emotionella färdigheter och säkerhetsfärdigheter för den grundläggande utbildningen i Karleby.	Undervisningstjänster	Planen för emotionella färdigheter och säkerhetsfärdigheter är färdig.
Ökad upplevelse av gemenskap bland unga		
Vi erbjuder trygga platser att möta andra, försöka och misslyckas (förbättrad resiliens).	Ungdomstjänster	Antalet verksamhetstimmar inom ungdomsgårdsarbete.
Vi ordnar smågruppsverksamhet och evenemang, utflykter och läger där det är möjligt att få nya upplevelser.	I samarbete med Barnskyddet, Skolhälsovården	Antalet evenemang, utflykter och läger.
Vi ordnar Työtreeni-verksamhet varje år.		Antalet smågrupper.
		Genomförd av Työtreeni-verksamhet.
Bättre hörande och bemötande av barn och unga i vardagen		
Vi skapar samarbetsstrukturer med välfärdsområdet så att barn och unga i grundskoleåldern får den hjälp de behöver.	Undervisningstjänster	Samarbetsstrukturer har skapats.
Vi följer upp effekterna av begränsningen av användningen av mobila enheter.	I samarbete med Välfärdsområdet	Resultaten från enkäten Hälsa i skolan (barns och ungas mentala hälsa)

Hur	Vem	Uppföljning
Barns och ungas psykiska välbefinnande stärks när omgivningen är trygg, förutsägbar och uppmuntrande		
Vi skapar verksamhetsmiljöer som främjar lugn, positiva upplevelser och återhämtning, med till exempel vilorum, gårdar med skog och lugna vistelseområden.	Stadsmiljös Planering	Verksamhetsmiljöerna har utvecklats.
Psykiskt välbefinnande av motion i naturen		
Vi fortsätter att utveckla tillgängliga och framkomliga friluftsleder och -tjänster som barn, unga och familjer kan använda.	Idrottstjänster & Parker och idrottsplatser	Genomförda projekt.
Vi ökar kommunikationen om leder, tjänster och de positiva effekterna som motion i naturen har på välbefinnandet.	I samarbete med Marknadsföring och kommunikation	
Psykiskt välbefinnande av kultur		
Staden ordnar själv och stöder regelbundet andra aktörers kulturevenemang för barn och unga.	Kulturtjänster	Antalet evenemang och antalet barn och unga som deltagit i dem.

Trygg vardagsmiljö

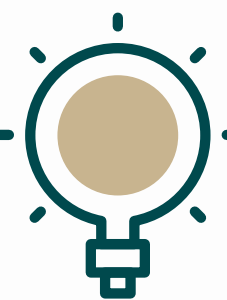

Barn och unga upplever att verksamhetsmiljön i skolan, fritidsaktiviteterna och när de rör sig på stan är trygg.

Hur	Vem	Uppföljning
Tryggare vardagsmiljö och förebyggande av mobbning som förekommer i skolan och på fritiden		
Vi implementerar enhetliga mobbningsförebyggande verksamheter som kompletterar KiVa-verksamheten.	Undervisningstjänster, skolornas rektorer och KiVa-teamen	Årliga skolvisa KiVa Skola-enkäter.
Enheterna inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen har förbundit sig till att träna kamratfärdigheter. Alla enheter utarbetar en plan för att förebygga och ingripa i mobbning.	Småbarnspedagogik	Planen för att förebygga och ingripa i mobbning är färdig.
Ungdomstjänsterna deltar i utarbetandet av en handlingsmodell för mobbningsförebyggande arbete. Patrullerande ungdomsarbete erbjuder unga vuxenkontakter på fritiden. Ett antirasistiskt arbetssätt förankras inom ungdomstjänsterna. Genomförandet av ankarverksamheten främjas.	Ungdomstjänster I samarbete med Undervisningstjänster, Karleby finska församling, Museitjänster, Valfärdsområdet, Polisen	Handlingsmodellen för det mobbningsförebyggande arbetet är färdig. Antalet patrulleringar och antalet vuxna som patrullerar. Personalens självutvärdering av sin antirasistiska kompetens och genomförda åtgärder. Ungdomstjänsternas resurs som anvisats för ankarverksamheten. Antalet samarbetsmöten och åtgärder vad gäller ankarverksamheten.
Vi utvecklar individuell och gemenskaplig eftervård vid mobbningsfall i samarbete med elev- och studerandevården. Vi utvecklar dokumentationen av mobbningsfall.	Undervisningstjänster	Fungerande och planerad eftervård. Dokumentationsblanketterna har förnyats och finns i elektronisk form.
Främjande av en hälsosam och trygg skolmiljö.		
I alla skolor genomförs vart tredje år en inspektion av hur hälsosam och trygg skolmiljön är samt hur välbefinnandet i skolgemenskapen främjas.	Undervisningstjänster	Indikatorns poängtal, TEA-visaren

Hur	Vem	Uppföljning
Säkerställande av en trygg boendemiljö och vägar som är trygga för barn och unga att röra sig på		
Planläggningen säkerställer att vardagens tjänster, lek- och hobbyplatser samt grönområden och utomhusområden är belägna nära hemmen och kan nås till fots eller med cykel. Bostadsområdena är trivsamma, bullerfria och hälsosamma.	Stadsmiljös Planering, trafikplanering och infrastrukturplanering, Parker och idrottsplatser	Vardagstjänster, lekområden och grönområden kan nås till fots eller med cykel. Det finns utomhusområden och hobbyplatser nära hemmen som är anpassade för barn och unga i olika åldrar. Det finns trygga och fungerande gång- och cykelleder mellan hemmet, skolan och hobbyplatserna. I planeringen beaktas lösningar som har en dämpande inverkan på trafiken i området.
Främjande av simkunnighet och färdigheter i vattensäkerhet		
Goda praxis för simundervisningen etableras och färdigheter i vattensäkerhet stärks med beaktande av olika mål- och åldersgrupper.	Idrottstjänster och undervisningstjänster I samarbete med Parker och idrottsplatser, Marknadsföring och kommunikation	Etablerade goda praxis. Antalet simskolegrupper och antalet deltagare i dem. Åtgärder som vidtagits för att förbättra säkerheten på badstränderna.

Delaktighet och gemenskap

Ungas marginalisering minskar. Barns och ungas delaktighet säkerställs och delaktighetsformerna utvecklas.

Hur	Vem	Uppföljning
Deltagandet i fritidsaktiviteter ökar		
KOHASU-koordinatorerna informerar barn och unga om hobbymöjligheterna och de positiva effekterna av att delta i hobbyer. Skolorna, KOHASU-koordinatorerna och hobbyaktörerna samarbetar. Antalet hobbyer och grenskolor ökar från nivån för våren 2026.	Ungdomstjänster och undervisningstjänster	Antalet barn och unga som deltar i KOHASU-verksamheten. Antalet deltagare i procent som deltar i KOHASU-hobbyer minst en gång i veckan.
Informationen om fritidsaktiviteter utvecklas och möjligheten att införa en hobbykalender parallellt med evenemangskalendern utreds.	Bildningstjänsters välfärds- och delaktighetsteam I samarbete med Marknadsföring och kommunikation, Organisationer, föreningar och andra aktörer som erbjuder fritidsaktiviteter.	Utredningen om hobbykalendern är färdig och åtgärder som valts på basis av den har genomförts.
Utveckling av hörandet av barn och unga och stärkande av deras delaktighet		
Vi utvecklar delaktighetsformerna, såsom deltagande i planeringsprojekt, ungas råd och workshopar, dialog och skolenkäter	Stadsmiljös Planering, småbarnspedagogik, undervisningstjänster och ungdomstjänster	Barns och ungas delaktighet förverkligas i olika sammanhang. Utvärdering av delaktighetsformerna.
Ökad kompetens i delaktighet bland lärare i 1–6-skolor		
Utvecklingslärarna i 1–6-skolorna deltar turvis i barnfullmäktiges möten och sprider delaktighetkompetens i sina egna skolor	Undervisningstjänster	Antalet utvecklingslärare som deltagit i barnfullmäktiges möten.
Miljön främjar gemenskap och möten		
Vi skapar miljöer som främjar gemenskap, möten och trygg samvaro. Vi beaktar ungas behov av platser för vistelse och fritidsaktiviteter samt deras tillgänglighet och säkerhet i planeringen.	Stadsmiljös Planering	Ungas vistelse- och mötesplatser har planerats och genomförts. Åtgärder som vidtagits för att utveckla miljön så att den stöder gemenskap och trygg samvaro.

Barnvänlig kommun-utvecklingsarbete

Verksamhetsplanen Barnvänlig kommun 2024–2027 kompletterar arbetet som främjar barns och ungas välbefinnande i Karleby. UNICEF i Finland beviljade Karleby erkännandet Barnvänlig kommun för första gången år 2020. Erkännandet beviljades för andra gången i juni 2023. Erkännandet gäller i fyra år. UNICEF i Finland följer upp framstegen i verksamhetsplanen årligen.

I en barnvänlig kommun innebär beviljandet av erkännandet att

- barnen är jämlika kommuninvånare och upplever att de är betydelsefulla i sina närmiljöer
- barn och unga deltar aktivt i utvecklingsarbetet
- hela kommunen har förbundit sig att genomföra modellen och utveckla den
- kommunen förbinder sig till långsiktigt arbete som syftar till strukturella förändringar
- de mest sårbara barn och barngrupper beaktas i utvecklingsarbetet.

Arbetet för att utveckla barn- och ungdomsvänligheten fortgår i Karleby eftersom barnets rättigheter ska tillgodoses varje dag i enlighet med verksamhetsplanen.

Mobbning förebyggs och samhörighet främjas i tjänster som riktar sig till barn.

Barns emotionella och kommunikativa färdigheter främjas också i deras uppväxtmiljöer.

Grundskolorna förbinder sig till gemensamma mobbningsförebyggande verksamhetsformer.

Antalet lärare som deltagit i TCM-utbildningen (Teacher Classroom Management) ökar ytterligare.

Det museirelaterade innehållet i planen för kulturförskolan (årskurs 1–6) utvecklas så att det stöder mångfalden.

KOHASU-verksamhetens handledare och eftisledarna utbildas i att förebygga mobbning.

Det säkerställs att delaktigheten också förverkligas för barn i utsatt ställning.

Kommunen ansvarar för att delaktigheten förverkligas och utvärderar den.

Arbetet enligt modellen Föra barnen på tal etableras genom att utveckla det och följa upp genomförandet och dess effekter.

Delaktigheten stärks inom hobbyverksamheten och på fritiden.

Antalet frieleverplatser i Rockskolan.

Ungdomstjänsterna erbjuder avgiftsfri verksamhet med låg tröskel för specialgrupper.

Teamet för skolungdomsarbete genomför utbildningen Föra barnen på tal.

Työtreeneri-verksamhet.

Barn och unga i alla åldrar kan delta i genomförandet av samhällskonst i samband med att grönområden planeras och anläggs.

Tillgängligheten beaktas i musikcentrum Snellmans programutbud för barn och familjer.

Samarbete bedrivs med Soites familjecenter för att identifiera barn och unga i utsatt ställning samt för att planera och genomföra verksamheter som ökar deras delaktighet.

Barns och ungas möjligheter till fritidsaktiviteter och hobbyverksamhet utvecklas.

Detta är ett mål som barn och unga valt.

Ungdomsgårdarna erbjuder avgiftsfria hobbyverksamheter och grenskolor med låg tröskel.

Hobbyreceptet används aktivt inom ungdomstjänsterna och elev- och studerandevården.

Museets publikarbete utvecklas: evenemang för barn och familjer.

Biblioteken främjar läskunnighet och läsning som hobby på ett mångsidigt sätt.

Möjligheter till fritidsaktiviteter med låg tröskel i parker, lekparkar och näridrottsplatser.

Musikcentrum Snellmans utbud av barnkulturprogram för 1–13-åringar och deras familjer.

Samarbete med Kpedus studerandevård kring fritidsaktiviteter och fritidssysselsättning.

Personer som arbetar med barn och unga ges fortbildning i barnets rättigheter.

Inom småbarnspedagogiken sprids information om utbildningar i och material om barnets rättigheter, samtidigt som kunskapen om barnets rättigheter stärks. Synligheten för utbildningar i barnets rättigheter förbättras på undervisningstjänsters intranät.

Fortbildning i barnets rättigheter ordnads för lärare inom den grundläggande utbildningen.

Museitjänsters personal som arbetar med publikarbete och idrottstjänsters idrottsinstruktörer och simlärare genomför en utbildning i barnets rättigheter på fritiden.

Ungdomstjänsters personal genomför utbildningen Introduktion i barnets rättigheter.

Uppväxtmiljön stöder barnets rätt till sitt eget språk och sin egen kultur.

Lärarnas, handledarnas och rektorernas kompetens i att undervisa S2-elever och i språkmedveten undervisning stärks.

Välkommen till skolan-brev skrivs på olika språk, också en lättläst version.

Läroplanen för den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen uppdateras på finska och svenska.

Den språk- och kulturmedvetna kompetensen inom småbarnspedagogiken stärks genom att omvandla anställningen som S2-lärare till ordinarie anställning.

Olika språkversioner görs tillgängliga via QR-koder på friluftsledernas skyltar.

Barn- och ungdomslitteratur och annat material på olika språk skaffas till biblioteket. Bibliotekets evenemang, t.ex. sagostunder ordnas på olika språk.

Man säkerställer att centrala uppgifter om användningen av idrottsanläggningar finns tillgängliga på olika språk på stadens webbplats.

Museets utställningstexter produceras på olika språk med beaktande av utställningens målgrupper.

Språkmedvetenheten hos KOHASU-klubbarnas handledare och deras beredskap att beakta S2-elever förbättras.

Utveckling av barnkonsekvensbedömningarna.

Kommunen har tydliga anvisningar för införandet och det systematiska genomförandet av barnkonsekvensbedömningar. Bedömningen görs i samarbete mellan behöriga yrkesmän.

Man börjar samla information från barnkonsekvensbedömningar till en samlad kunskapsbas.

Kännedomen om barnkonsekvensbedömning utökas i hela stadens verksamhet genom att ordna utbildningar.

Inom stadsmiljös Planering utses en koordinator för barnkonsekvensbedömning.

Fullmäktigeledamöter introduceras i barnets rättigheter och barnkonsekvensbedömning varje fullmäktigeperiod.

Kommunen beaktar barnen i sitt klimatarbete

Karleby minskar systematiskt sina växthusgasutsläpp och förbereder sig på förändringar i klimatet och beaktar barnen i sitt klimatarbete.

Man rapporterar om klimatarbetet årligen i samband med bokslutet.

Klimatvakten ger aktuell information om klimatfrågor.

Åtgärder enligt energieffektivitetsavtalet, utvecklingsprogrammet för cykeltrafik och skogsprogrammet framskrider.

Hållbarhet och klimatförskolan tas in i de mångvetenskapliga lärområdena inom den grundläggande utbildningen.

Principerna för hållbart miljöbyggande enligt Viherympäristöliittos modell beaktas i planeringen och underhållet av grönområden samt i grönområdesbyggandet.

Det ordnas klimatevenemang där barn och unga beaktas.

Särskild uppmärksamhet ägnas vid trafiksäkerheten (gång- och cykelvägar) i samband med planeringen av den nya skolan i Halkokari.

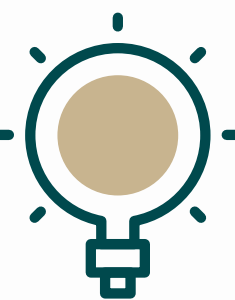
Verktyg som är avsedda för klimatkonsekvensbedömning tas i bruk i planläggningen.

Klimatkonsekvenser beaktas i planbestämmelser.

Personer i arbetsför ålder

Hälsosamma levnadsvanor

Den fysiska aktiviteten ökar bland personer i arbetsför ålder. Allt fler personer i arbetsför ålder upprätthåller sin arbetsförmåga och är medvetna om riskerna med och konsekvenserna av rusmedelsbruk.

Hur	Vem	Uppföljning
Stödjande av arbetsförmågan hos arbetssökande samt aktiverande tjänster		
Arbetslösa hänvisas till hälsoundersökningar.	Sysselsättningstjänster	Antalet kunder som hänvisas till hälsoundersökningar.
Antalet arbetsprövningar, coachingar och utbildningar	Sysselsättningstjänster	Aktiveringsgrad (%)

Vardagsmiljön stödjer smidiga förflyttningar, välbefinnande och hälsosamma val

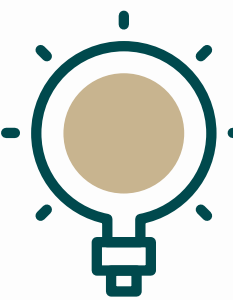
Det utvecklas gång- och cykelleder samt motions- och rekreationsmöjligheter nära bostads- och arbetsplatsområden. Möjligheterna att använda grönområden och utomhusområden för motion på vägen till och från arbetet och under arbetsdagen förbättras.	Stadsmiljös Planering	Tillgängliga arbetsplats- och bostadsområden, trygga gång- och cykelleder. Tjänster, motions- och idrottsplatser samt andra platser som människor besöker i sin vardag kan nås till fots eller med cykel. Tjänster som stödjer arbetsförmågan, t.ex. näridrottsplatser.
Inspirerande och tillgängliga motionsmiljöer. Nätverket av leder för utomhus- och naturmotion utvecklas med särskild fokus på att de kan användas året runt och på ett mångsidigt sätt. Ökad information om möjligheten att använda idrottssalar för egenorganiserad fysisk aktivitet, t.ex. informella motionsgrupper.	Idrottstjänster, Parker och idrottsplatser I samarbete med Karleby Idrottspark Ab, Marknadsföring och kommunikation	Genomförda projekt. Antalet användningstimmar i motionssalar och idrottsanläggningar som kan bokas.
Cykelturismleder och temarutter som är öppna för alla utvecklas genom att utnyttja Karlebys nätverk av cykelleder samt genom att involvera lokala aktörer och stadens invånare. Lederna publiceras i en kartbroschyr och i den digitala karttjänsten.	Utvecklingsprojektet Kestävän pyörämatkailun Kookola (KOEK). I samarbete med Karleby Turism Ab	Färdiga leder och temarutter som utvecklats under projektets gång.

Hur	Vem	Uppföljning
Handledning till tillräcklig fysisk aktivitet		
Det ordnas mångsidiga motionsgrupper med låg tröskel på olika håll i Karleby. Satsningar på att öka kännedomen om motionsrådgivningstjänsten. Det erbjuds mer användarinstruktioner och handledning, t.ex. vid utegym. En utvecklingsplan för anpassad motion utarbetas. Skyltningen för cykeltrafiken utvecklas så att avstånden syns tydligt och det är lätt och smidigt att ta sig fram med cykel.	Idrottstjänster, stadsmiljös Planering I samarbete med Karlebynejdens institut, föreningar, välfärdsområdet	Antalet motionsgrupper och antalet nya deltagare i grupperna. Kundantalet inom motionsrådgivningen. Antalet genomförda användarinstruktioner/handledningar. Utvecklingsplanen för anpassad motion är färdig. Planen för utveckling av skyltningen för cykeltrafik är färdig och åtgärder som överensstämmer med den genomförs/ har genomförts.

Ökad kännedom om konsekvenserna av rusmedelsbruk

En mångprofessionell arbetsgrupp för förebyggande rusmedelsarbete inrättas. En plan för det förebyggande rusmedelsarbetet utarbetas. Förebyggande rusmedelsarbete som är riktad till personer i arbetsför ålder inleds.	Ungdomstjänster I samarbete med Sektorsövergripande arbetsgrupp för förebyggande rusmedelsarbete, föreningar, välfärdsområdet	Arbetsgruppen för förebyggande rusmedelsarbete har inrättats. Planen för det förebyggande rusmedelsarbetet är färdig. Genomförande av enkäter om äldre personers rusmedelsbruk.
---	---	---

Psykiskt välbefinnande

Personer i arbetsför ålder tar hand om sitt psykiska välbefinnande och en tillräcklig återhämtning. Allt fler upprätthåller sin arbetsförmåga.

Hur	Vem	Uppföljning
-----	-----	-------------

Vardagsmiljön stödjer återhämtningen, det psykiska välbefinnandet stärks

Tillgängligheten till utomhusområden och grönområden i närheten av arbetsplatser förbättras.	Stadsmiljö Planering	Förbättrad tillgänglighet till områden för motion och återhämtning för personer i arbetsför ålder.
--	----------------------	--

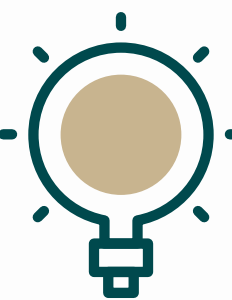
Psykiskt välbefinnande av motion i naturen

Fortsatt utveckling av tillgängliga och framkomliga friluftsleder och -tjänster som personer i arbetsför ålder kan använda. Informationen om leder, tjänster och de positiva effekterna som motion i naturen har på välbefinnandet utökas.	Idrottstjänster & Parker och idrottsplatser I samarbete med Marknadsföring och kommunikation	Genomförda projekt.
---	---	---------------------

Psykiskt välbefinnande av utövande av kultur på egen hand

Staden understöder aktörer som ordnar kulturverksamhet eller möjliggör deltagande i kulturverksamhet genom att bevilja kulturunderstöd.	Kulturtjänster	Antalet evenemang och antalet aktörer som beviljats understöd.
---	----------------	--

Trygg vardag

Vardagsmiljön upplevs vara trygg.

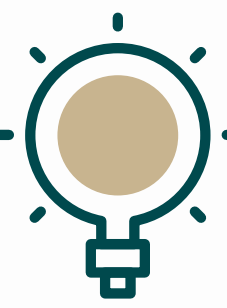
Hur	Vem	Uppföljning
-----	-----	-------------

Vardagsmiljön är tydlig, tillgänglig och välfungerande

Säkra gång- och cykelleder utvecklas och upprätthålls. Belysningen förbättras och det skapas klarhet i miljön. Säkra leder att ta sig till och från arbetet säkerställs och säkerheten i offentliga lokaler upprätthålls. De behov personer i arbetsför ålder har för att röra på sig, nå tjänsterna och känna sig trygga utomhus beaktas.	Stadsmiljö Planering	Leder som används för att ta sig till och från arbetet är säkra och har bra belysning. Miljöns tydlighet och belysningen har förbättrats. Antalet lösningar som förbättrar säkerheten. Utveckling av tillgängligheten.
---	----------------------	---

Delaktighet och gemenskap

Delaktigheten bland personer i arbetsförålder i beslutsfattande och planering ökar. Arbetslöshet utgör inget hinder för att uppleva delaktighet. Upplevelsen av att vara delaktig och höra till gemenskapen ökar också bland dem som flyttat till Karleby.

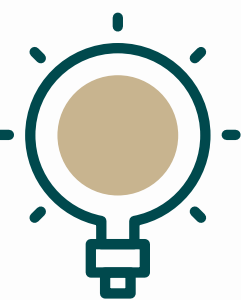
Hur	Vem	Uppföljning
Personer med invandrabakgrund integreras i det finländska samhället		
Samhällsorientering erbjuds på det egna språket.	Integrationstjänster	Antalet samhällsorienteringskurser.
Kundernas delaktighet i sysselsättnings- och integrationstjänster stärks		
Det ordnas kundråd.	Sysselsättningstjänster och integrationstjänster	Antalet kundråd och deltagare i dem.
Delaktigheten ökar oberoende bakgrund och livssituation		
Möjligheterna till delaktighet för personer i arbetsför ålder utvecklas och breddas (t.ex. enkäter, workshopar, digital delaktighet, metoder för gemensamt skapande).	Stadsmiljös Planering	Nya och bättre möjligheter att delta i stadens planering eller beslutsfattande
Gemenskapen stärks genom att utveckla den digitala synligheten för hobbyer och evenemang		
Möjligheten att integrera hobbykalendern i evenemangskalendern som finns på stadens webbplats utreds.	Bildningstjänsters välfärds- och delaktighetsteam, kommunikation I samarbete med Organisationer, föreningar och andra aktörer som erbjuder fritidsaktiviteter.	Utredningen om hobbykalendern kan integreras i evenemangskalendern är färdig. De åtgärder som är mest lämplig på basis av utredningen har genomförts.

Äldre

Hälsosamma levnadsvanor

Den fysiska aktiviteten hos äldre personer ökar, deras balans blir bättre och antalet fallolyckor minskar. Allt fler är medvetna om riskerna med och konsekvenserna av äldre personers rusmedelsbruk.

Hur	Vem	Uppföljning
Muskelstyrkan, balansen och uthålligheten förbättras		
Det ordnas mångsidiga motionsgrupper med låg tröskel på olika håll i Karleby, som särskilt når nya deltagare. Utbudet av balanstimmar utökas. Kamrathandledare i styrke- och balansträning utbildas. Vi deltar i evenemang och sammankomster som riktar sig till äldre och ökar medvetenheten om motion och styrke- och balansträning. Föreningar och den privata sektorn uppmuntras till samarbete för att öka styrketräningen, t.ex. med specialmotionskortet.	Idrottstjänster I samarbete med Karlebynejdens institut, föreningar	Antalet motionsgrupper och antalet deltagare/nya deltagare i dem. Antalet utbildade kamrathandledare. Antalet evenemang som man deltagit i. Förbättrat samarbetet kring styrketräning.

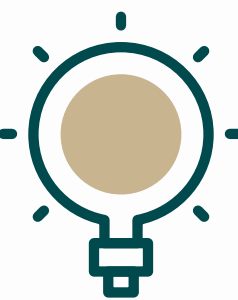
Välbefinnandet och funktionsförmågan förbättras och den dagliga fysiska aktiviteten höjs

Tillgängliga och säkra friluftss- och gångleder samt möjligheterna till motion och rekreation nära bostadsområden utvecklas. Antalet bänkar och rastplatser utökas, vinterunderhållet och halkbekämpningen förbättras och det placeras näridrottsplatser och utegym i närheten av områden där det bor äldre.	Stadsmiljös Planering	Säkra och tillgängliga gång- och friluftsleder som kan användas året runt. Det finns fler bänkar och rastplatser, och förbättrat vinterunderhåll. Utegym och näridrottsplatser finns också på områden där det bor mest äldre.
---	-----------------------	---

Ökad kännedom om konsekvenserna av rusmedelsbruk

En mångprofessionell arbetsgrupp för förebyggande rusmedelsarbete inrättas. En plan för det förebyggande rusmedelsarbetet utarbetas. Förebyggande rusmedelsarbete som är riktad till äldre personer inleds.	Ungdomstjänster I samarbete med Mångprofessionell arbetsgrupp för förebyggande rusmedelsarbete, föreningar, välfärdsområdet	Arbetsgruppen för förebyggande rusmedelsarbete har inrättats. Planen för det förebyggande rusmedelsarbetet är färdig. Genomförande av enkäter om äldre personers rusmedelsbruk.
---	---	---

Psykiskt välbefinnande

Äldre tar hand om sitt psykiska välbefinnande och en tillräcklig återhämtning

Hur	Vem	Uppföljning
En trygg vardag stöder äldres psykiska välbefinnande		
Motion som stöder återhämtning, sociala kontakter och välfärdstjänster med låg tröskel är tillgängliga i enlighet med de äldres egna resurser.		
Tillgängligheten till friluftss- och grönområden förbättras, tillgången till fler rastplatser och säkra leder utvecklas.	Stadsmiljös Planering	Förbättring av tillgängligheten på friluftslederna och rastplatserna.

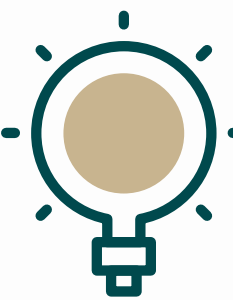
Psykiskt välbefinnande av motion i naturen

Äldres möjligheter att röra sig i naturen främjas genom att utveckla fler tillgängliga och framkomliga friluftsleder och -tjänster. Informationen om leder, tjänster och de positiva effekterna som motion i naturen har för välbefinnandet ökas.	Idrottstjänster, Parker och idrottsplatser I samarbete med Marknadsföring och kommunikation	Genomförda projekt.
--	---	---------------------

Kultur görs tillgänglig för personer som bor på vårdhem och i serviceboenden

Aktörer som uppträder på vårdhem och i serviceboenden beviljas ekonomiskt understöd.	Kulturtjänster	Antalet genomförda uppträdanden.
--	----------------	----------------------------------

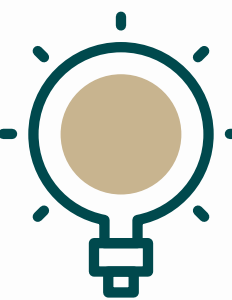
Trygg vardag

Äldre personer upplever att deras vardagsmiljö är säker.

Hur	Vem	Uppföljning
En tydlig, tillgänglig och välskött vardagsmiljö ökar trygghetskänslan		
Tillgängligheten, belysningen och halkbekämpningen på gångleder och rutter som används för att nå service förbättras, och fler bänkar och rastplatser anläggs.	Stadsmiljös Planering	Förbättring av centrala gångleder och rutter för att nå service för äldre. Det finns fler rastplatser. Säkerheten på övergångsställena har förbättrats.

Delaktighet och gemenskap

Den upplevda ensamheten bland äldre minskar och delaktigheten ökar.

Hur	Vem	Uppföljning
Det sociala välbefinnandet ökar då äldre har möjlighet att delta och uppleva delaktighet		
Delaktighet med låg tröskel stöds nära äldres boendemiljö och med beaktande av äldres varierande funktionsförmåga. Utbudet av gemenskapsfrämjande och lättillgängliga evenemang utökas. Former för äldres delaktighet utvecklas (t.ex. enkäter, workshopar och användning av användarerfarenheter).	Stadsmiljös Planering	Möjligheter till delaktighet med låg tröskel som har skapats för äldre.
Synligheten för hobby- och evenemangsverksamhet utvecklas		
Informationen om fritidsaktiviteter utvecklas och möjligheten att införa en hobbykalender parallellt med evenemangskalendern utreds.	Välfärds- och delaktighetsteamet för kulturtjänster, undervisningstjänster, småbarnspedagogik och ungdomstjänster. I samarbete med Marknadsföring och kommunikation Organisationer, föreningar och andra aktörer som erbjuder fritidsaktiviteter.	Utredningen om hobbykalendern är färdig och åtgärderna som valts på basis av den har genomförts.

Vi har en bredare horisont.